

Ontdek met deze wandeling het verhaal van de Canadese troepen tijdens de Tweede Slag bij Ieper. Onderweg maak je kennis met enkele van de vele Canadese jongens die hier langs iedere straat, op iedere hoek het leven lieten.

In 1914 wordt Canada, een Brits Dominion, tegen wil en dank meegesleurd in een ongeziene wereldbrand. Naarmate de oorlog vordert, zullen de Canadezen zich keer op keer bewijzen als taaie, weerbare troepen. In Vlaanderen strijden ze in 1915, 1916 en 1917 in enkele van de grootste veldslagen die onze regio gekend heeft.

Canada telt zo'n 14.000 doden in Vlaanderen. Hiervan staat bijna de helft op de Menenpoort gebeiteld. Ze hebben geen gekend graf, werden niet geborgen of konden niet positief geïdentificeerd worden. Het Passchendaele Museum kon met Namen in het Landschap van één op de vijf van de 'vermist' Canadezen een initiële begraafplaats achterhalen.

Deze wandeling is niet bewegwijzerd. Gebruik de routebeschrijving om het traject af te stappen.

START: SINT-JULIAAN

1 Vertrek op de parking bij OC De Hazeburg en wandel de Hazeweidestraat in.

Begin april 1915 worden de Canadezen voor het eerst ingezet bij Ieper. Soldaten uit drie continenten verdedigen de stad. Juist op dit knooppunt van spraakverwarring en cultuurverschillen lanceren de Duitsers een dodelijk offensief. In de eerste dagen van de Tweede Slag bij Ieper, komt Sint-Juliaan in het oog van de storm te liggen. Het kleine dorpje wordt in 1915 het toneel van verschrikkelijke gevechten.

2 Hou ter hoogte van huisnummer 22 even halt en kijk richting de woonwijk.

Private **Frederick Wickens** sneuvelt op 22 april 1915. De 25-jarige is net als veel vrijwilligers van het eerste uur van Engelse afkomst. Frederick wordt samen met 4 andere Canadezen begraven waar vandaag de woonwijk staat. Frederick Wickens

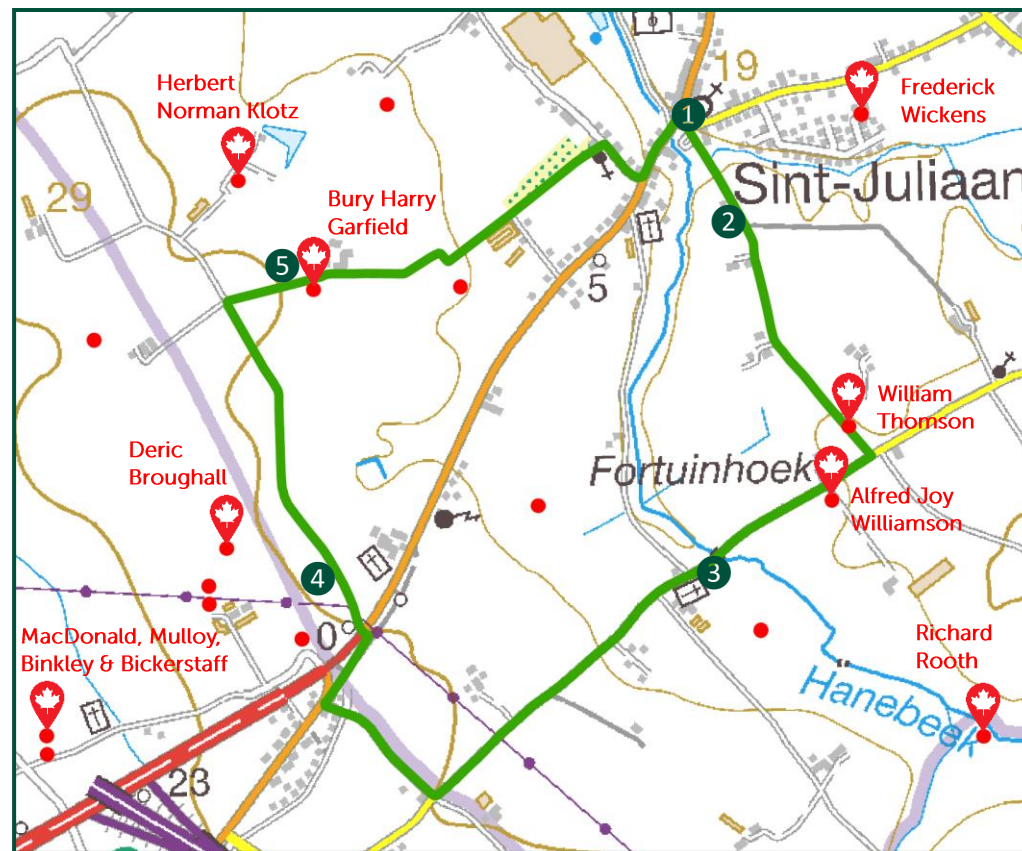

De dag waarop Frederick Wickens sneuvelt wordt door de Duitsers met de allereerste stikgasaanval de Tweede Slag bij Ieper ingezet. Een geelgroene wolk rolt traag naar de geallieerde loopgraven, waarop totaal verraste Franse en Algerijnse troepen in paniek op de vlucht slaan. Er ontstaat een opening van ruim 6 kilometer in het front.

Rechts van de Fransen zitten de Canadezen. Met de restanten van de Franse koloniale organiseren zij een verdediging in Sint-Juliaan, tegenover de Duitsers ten noorden van hen. De inderhaast opgeworpen verdediging houdt stand, ondanks zware verliezen.

Getrouw aan hun orders graven de Duitsers zich bij valavond in. Er zijn onvoldoende reserves om verder op te rukken. In de hoop om het succes toch nog te monopoliseren, laten ze de volgende dagen versterkingen aanrukken.

3 Ga verder en sla rechts de Roeselarestraat in. Wandel tot Bridge House Cemetery. Onderweg passer je de initiële begraafplaats van **William Thomson** en **Alfred Williamson**, Canadezen van respectievelijk Schotse en Amerikaanse origine.

The First German Gas Attack at Ypres, William Roberts. © National Gallery of Canada.

In de vroege uren van 24 april slaat een gaswolk een bres in de Canadese linies ten oosten van de dorpskern. De troepen kunnen zich enkel

beschermen door natte doeken voor de mond en neus te binden. Maar zakdoeken baten niet tegen geconcentreerd gifgas. Slechts enkelingen kunnen zich in veiligheid brengen. Duitse troepen trekken op naar Sint-Juliaan.

De Canadese posities worden onhoudbaar. Er is te weinig artillerieondersteuning. Nagenoeg alle communicatielijnen zijn kapot en tot overmaat van ramp haperen de Canadese Ross geweren bij snel en veelvuldig vuren.

Een terugval is onvermijdelijk. Maar Duitse mitrailleurs beslaan iedere vierkante meter. De verliezen zijn zwaar, toch kan de lijn met Britse versterkingen gedicht worden.

Richard Rooth is vanaf de rechterflank getuige van de gasaanval. Zijn eenheid schiet te hulp en wordt de geelgroene gaswolk ingestuurd. Richard wordt getroffen door

een kogel en begraven aan de oevers van de Hanebeek. Je kan de vallei waar hij sneuvelde goed aanschouwen vanop CWGC Bridge House Cemetery. Deze begraafplaats telt 45 graven uit de Eerste Wereldoorlog waarvan vier niet geïdentificeerd. Alle graven op vijf na zijn van militairen van de Britse 59th (North Midland) Division, en op één na dateren ze allemaal van eind september – begin oktober 1915.

Haastig opgeworpen Canadese eerste linie, 1915. © BAC LAC M-488 J

4 *Blijf de Roeselarestraat volgen tot het kruispunt met de Tentestraat. Hier sla je rechtsaf. Op het eind van de Tentestraat vermijd je de drukke Brugseweg door het fietspad door de bomen te volgen. Na 200 meter steek je de Brugseweg over, de Wijngaardstraat in. De boerderij aan je linker kant is Mouse Trap Farm.*

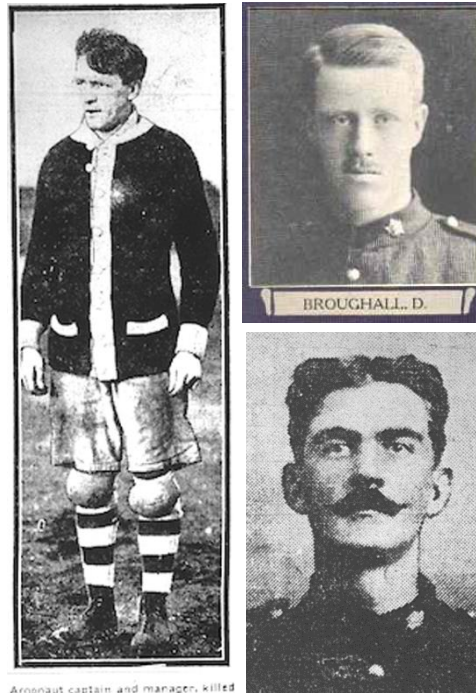
 Het 3rd Battalion (Toronto Regiment) wordt op 22 april naar voren gezonden. Rond middernacht graven ze zich in bij Mouse Trap Farm. De boerderij fungeert als verbandpost en hoofdkwartier. Plots ontploft een granaat. Er vallen vijf doden: luitenant **Mado MacDondald**, sergeant **Edwin Mulloy**, lanskorporaal **James Ross Binkley**, soldaat **Deric Broughall** en soldaat **Everard Bickerstaff**.

Alle vijf dienen bij de Machine gun section van het bataljon. Mado MacDonald is hun bevelvoerende officier. Ross Binkley is diens goede vriend. Het nieuws van hun dood krijgt veel weerklank in de Canadese media. Ross, de kapitein van de Toronto Argonauts, uit de Canadian Football League, is een beroemdheid.

Wanneer de zware granaat springt zijn Binkley en MacDonald op slag dood. Ze worden begraven met een derde dodelijke slachtoffer, sergeant Edwin Harold Mulloy, een 26-jarige bankbediende uit Aurora, Ontario. Deric Broughall, het vijfde slachtoffer, overlijdt aan de verbandpost bij Mouse Trap Farm.

LIEUT. MADO MacDONALD, M.V.O. Reported killed, was in command of the machine-gun section of the Q.O.A.

Argonaut captain and manager, killed

Luitenant Mado MacDondald, Edwin Mulloy, James Ross Binkley, Deric Broughall en Everard Bickerstaff.

5 *Wandel verder langs de Wijngaardstraat. Wat verderop zie je een monument voor het 3rd Battalion. Sla na een kleine kilometer de eerstvolgende doodlopende weg rechts in. Hou voor de boerderij halt op de plek waar de 24-jarige matroos Bury Harry Garfield op 24 april 1915 werd begraven.*

Om tijd te winnen gaan de geallieerden in de tegenaanval. Voor de Canadezen wordt het de eerste grote operatie van de oorlog.

Kitchener's Wood, een eikenbos dat destijds ten noorden van deze weg lag, ongeveer waar nu enkel nog hoge populieren staan, moet koste wat het kost opnieuw ingenomen worden. Zo niet kunnen de Duitsers vanaf hier hun artillerievuur op de geallieerde posities dirigeren.

Even voor middernacht rukt een bont gezelschap van Canadezen en Franse koloniale op. Vlak voor het bos zorgt een heg met prikkeldraadversperringen voor oponthoud. Met rammelende uitrusting klauteren de voorste rijen door de heg. Het nerveus geritsel alarmeert de Duitse wachtposten. Een weinig later ratelen de mitrailleurs. Voor de Canadezen rest alleen de weg vooruit. Na een hevig en chaotische gevecht wordt Kitchener's Wood, ten koste van zware verliezen, heroverd.

Haastig gegraven Canadese loopgraven tijdens de Tweede Slag bij Ieper, 1915. © CWM 19940001-887_1

 Het 2nd Battalion (Eastern Ontario Regiment) wordt op 23 april 1915 als versterking uitgestuurd. Wanneer het 2nd vertrekt, breekt de dag al aan. Plots staan ze in vol zicht van de Duitse mitrailleurs. Enkele tellen later is het kwaad geschied. Luitenant **Herbert Klotz**, een 28-jarige Canadese scheikundige van Duitse afkomst is bij de vele doden.

Twee weken voor de aanval schrijft Herbert naar een vriend: "We haven't had very many losses yet and hope it will continue that way. I guess it can't last very long though."

Luitenant Herbert Norman Klotz.

Vorbij de boerderij passeer je vier de Duitse bunkers van 'Canopus Trench' die na 1915 werden gebouwd. Neem het voetpad rechts van de bunkers. Na 700 meter bereik je het kapelletje in de Peperstraat. Sla hier rechtsaf. Even verderop bereik je de Brugseweg. Ga hier linksaf tot jouw vertrekpunt.

Na het drama van 24 april staat de Canadezen het water aan de lippen. De troepen zijn ruim 85 uur in de weer, doodmoe, vuil en hongerig. Velen zijn gewond. Hun aflossing op 25 april komt geen moment te vroeg.

Het Duitse offensief blijft de geallieerden terugdringen. Maar een grote doorbraak blijft uit. De Canadezen hebben een groot aandeel in het tot staan brengen van het Duitse offensief. De prijs die ze hier voor betalen is groot. Ruim 7.000 verliezen. 1.800 Canadezen vinden hier in 1915 de dood.

Het St. Julien Canadian Memorial herdenkt de Canadese verliezen tijdens de Tweede Slag bij Ieper. Maak even een ommetje naar dit monument, dat een kilometer ten noorden van jouw vertrekpunt langs de Brugseweg staat.

Raadpleeg Namen in het Landschap en deze wandeling digitaal:

